

46. B Ö L Ü M

Eşcinsel İlişki Teklifi Sonrası Cinayet

Sunay FIRAT¹
Mehmet Aykut ERK²

Giriş

Bireyin yaşama hakkını ihlal eden davranışlar yalnızca yetişkinden yetişkine yönelik olmakta, 18 yaş altı çocuk olarak kabul edilen bireylerden yetişkinlere ya da çocuklara yönelik de gerçekleşebilmektedir. Ergenlik döneminin çalkantılı yaşantıları, eğitimi tamamlamama ve/veya yarıda bırakma, alkol ve/veya uyuşturucu madde kullanımı gibi riskli davranış örüntüleri ve göçün beraberinde getirdiği uyumsuzluk süreci gibi pek çok neden çocukları bu tür suç teşkil eden cana kast eylemlerine sürükleyebilmektedir.

Bazı psikoloji kuramcıları iç göç gibi bir coğrafi ve ekonomik hareketliliğin bir çeşit sosyal eşitsizliğe yol açabildiğini ve bu durumun antisosyal davranışlarda belirleyici olabildiğini belirtmektedirler (1). Arsenio ve Gold (2006), bireylerde sosyal ortamların eşitsizliğinin ahlaki gelişimi etkilediğini düşündükleri “ahlaki alan yaklaşımı” ve “sosyal bilgi işleme teorisi” gibi ilkeleri birlikte yorumlayarak konuya yeni bir bakış açısı getirmişlerdir. Bu bakış açısına göre; çocuklar, yaşamın eşitlik ve karşılıklı davranış

çevresinde değil, güç, baskı, zorbalık ve hükmetme etrafında döndüğü fikri de dahil olmak üzere bu tip sosyal normları içselleştirebilmektedirler (2). Böylelikle çocuklar, ödül ve sonuç odaklı geçici hedeflerin, geliştirici ve ilişkisel süreç odaklı hedeflerden daha önemli görülen bir sosyal çevreye maruz kalmaktadırlar. Böylece, istediklerini elde etme konusunda daha kolay sonuç verebilecek şiddet, etkili bir yol olarak görülmeye başlamaktadır (3). Pepler ve arkadaşlarının (2008) yaptıkları bir çalışmaya göre ise direkt saldırganca eylemlerin, erkekler arasında kadınlardan ve daha genç yaş gruplarında ise yaşlılara kıyasla daha yaygındır. Yaşın ilerlemesi ile birlikte sözel ve sosyal beceriler geliştikçe, doğrudan fiziksel saldırganlık oranları azalmakta, bunun yerine doğrudan sözlü saldırganlık ve dolaylı zorbalık artmaktadır (4).

Ataerkil ve/veya geleneksel yaşam biçimine sahip bireylerde iç göç gibi sosyo-ekonomik bir hareketliliğin etkileri yalnızca saldırganlık ve suç biçiminde kendini göstermemektedir. Aynı zamanda kadın-erkek ilişkileri, toplumsal cinsiyet vb. gibi ön yargı veya kalıpyargıların da bu hareketlilikten etkilenebildiği düşünülmektedir. Özel-

¹ Doç. Dr., Çukurova Üniversitesi, Bağımlılık ve Adli Bilimler Enstitüsü, Adli Bilimler AD, sunayfirat@gmail.com

² Doktora Öğrencisi, Çukurova Üniversitesi, Bağımlılık ve Adli Bilimler Enstitüsü, Adli Bilimler AD, maykuterk@gmail.com

veya toplumun standardına uymak amacıyla “öğrendikleri” davranış örüntülerine uygun bir biçimde işleyebilmektedir. Çocuk suçlarını önleme çalışmalarında; suça sürüklenen çocukların, işledikleri suçların, bireysel değil içinde buldukları toplumun grup davranışlarıyla da ilişkili olduğu düşünülmektedir (12). Bu bakımdan içinde yaşadığı, geliştiği, olgunlaştığı ve öğrenme deneyimleri içinde bulunduğu ailenin, mahallenin kısaca irili ufaklı tüm sosyal grupların normları suça sürüklenen çocuğun eylemleri üzerinde nihai etkilere sahip olabilmektedir. Öte yandan olgumuzun bir noktasında cinayetin kurbanı olan ve suça sürüklenen çocuğa “reşit olmayanla eşcinsel ilişki” teklifinde bulunan yetişkinin, yine suça sürüklenen çocuğa söylediği iddia edilen; “*senin parkta oturduğunu gördüm, o parkta oturduğuna göre sen “topsun, ne kadar istiyorsan para vereyim”*” cümlesinden de anlaşıldığı üzere olgumuzun cinsel yönelimi belirsiz olsa dahi, cinsel yönelimleri farklı olan bireylerin partner seçimi ve cinsel hayatları ile ilgili bir kalıpyargının da oluştuğu çıkarımı yapılabilmektedir.

1970’lerde Laud Humphrey tarafından ele alınan ve kitaplaştırılan bir çeşit cinsel eylem ritüeli halini almış ve orijinal adı ile “Tearoom Trade” olarak bilinen buluşmalara değinilmesinin de yerinde olacağı düşünülmektedir. Humphrey’in çalışmasında, eşcinsel bireylerin birbirlerini tanımadan anonim bir şekilde ilişkiye girdikleri toplu mekanların tuvaletleri veya soyunma kabinleri gözlem altına alınmış ve buna ilişkin çeşitli sonuçlar elde edilmiştir. Her ne kadar dönemin araştırma yöntemlerine ve etik standartlarına uygun gibi dursa da günümüzde bu çeşit bir çalışmanın yürütülmesi etik sorunlar doğurabilmektedir. Ancak öte yandan eşcinsel bireylerin toplumsal baskı nedeni ile bu tip yöntemleri kullandıkları düşünüldüğünde Humphrey’in çalışmasında var olan bazı yaşıntıların günümüzde hala korunduğu gerçeği ortaya çıkmaktadır.

Sonuç olarak, çocuğun suça sürüklenmesinin ve toplumsal cinsiyet normlarından doğan

ön yargı ve kalıpyargıların önlenmesi için aile, okul, toplum ve çocuğa ait risk faktörlerinin belirlenmesi, farklılıklar ve farkındalık kazandırma anlamında eğitimlerin yaygınlaştırılması ve suça sürüklenen çocukların da her ne olursa olsun topluma kazandırılması için kanunlarda yer alan tedbir gibi mekanizmaların uygulamada işlevsellik kazanmasının sağlanması doğru bir yaklaşım olacaktır. Bunun yanı sıra çocuk merkezli suç önleme programlarının oluşturulması için kurumlar arası iş birliği sağlanmalı, ortak projeler aracılığı ile soruna kapsamlı çözümler aranmalıdır.

Kaynaklar

1. Elgar FJ, Pickett KE, Pickett W, Craig W, Molcho M, Hurrelmann K, Lenzi M. School bullying, homicide and income inequality: a cross-national pooled time series analysis. *International Journal of Public Health*. 2013;58(2):237-245.
2. Arsenio WF, Gold J. The effects of social injustice and inequality on children’s moral judgments and behavior: towards a theoretical model. *Cogn Dev*. 2006;21:388-400.
3. Crick N, Dodge K. A review and reformulation of social information-processing mechanisms in children’s social adjustment. *Psychol Bull*. 1994;115:74-101.
4. Pepler D, Jiang D, Craig W, Connolly J. Developmental trajectories of bullying and associated factors. *Child Dev*. 2008;79:325-338.
5. Üstünel, A. Ö.. The construction of masculine self. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Boğaziçi Üniversitesi, 2010.
6. Trojanowicz R, Morash M. *Juvenile delinquency: concept and control*. 1987;59-61 (4th edition), New Jersey: Upper Saddle River.
7. 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu, Madde 1, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5395.pdf> Erişim Tarihi: 16.09.2020.
8. Erkan R, Erdoğan Y. Immigration and juvenile delinquency. *Aile ve Toplum-Eğitim Kültür ve Araştırma Dergisi*. 2006;3(9):79-91.
9. Öter A. Çocuk Suçluluğunun Toplumsal Nedenleri (Antalya Örneği) Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2005.
10. Polat, O. Çocuk ve Şiddet, DER Yayınları, İstanbul, 2001.
11. Dönmezer S. *Kriminoloji*, Sekizinci baskı. İstanbul: Beta Basım, 1994;53.

12. Bilgin NG, Avcı A, Çekin N, Savran B. Farik-i müme-yizlik muayenesi için gönderilen çocukların biyopsi-kosozyal özellikleri. *Adli Tıp Bülteni*. 2001;6:103-111.
13. İçli, TG, Özcan, N. Türkiye’de ekoloji ve suç ilişkisi üzerine bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*. 1992;9(1-2):27-52.
14. Roe-Sepowitz, DE. Comparing male and female juveniles charged with homicide: Child maltreatment, substance abuse, and crime details. *Journal of Interpersonal Violence*. 2009;24(4):601-61.
15. Kramer L. *The Sociology of Gender: A Brief Introduction*, Oxford University Press, Third Edition, 2010.
16. Barutçu A. Türkiye’de erkeklik inşasının bedensel ve toplumsal aşamaları. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kadın Çalışmaları Anabilim Dalı, 2013.
17. Bem SL. The measurement of psychological androgyny. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*. 1974;42:155-162.
18. Connell RW. *Masculinities*. Berkeley: University of California Press, 1995, 2005.
19. Herek GM, Garnets LD. Sexual Orientation and Mental Health. *Annual Review of Clinical Psychology*. 2007;3:353-375.
20. Çolak Ö. Eşcinsellere yönelik nefret suçları ve toplumun bu suçlar kapsamında faile ve mağdura yönelik tutumları. *People’s Attitudes Towards Perpetrators and Victims of Hate Crimes Against Homosexuals*. MS thesis, İstanbul Üniversitesi (Istanbul University), 2009.
21. Mason G. Being Hated: Stranger or Familiar. *Social & Legal Studies*. 2005;14(4):585-605.
22. Karadağ N. *Cinsel Azınlıkların Bireysel Hakları*. On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2008.
23. <http://www.gazetevatan.com/cinayetin-ardindan-escinsel-iliski-cikti--810923-yasam/> Erişim Tarihi: 19.04.2021.
24. <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/escinsel-iliski-teklif-edinince-oldurdum-115945> Erişim Tarihi: 19.04.2021.
25. <https://www.milliyet.com.tr/gundem/escinsel-iliski-teklif-edinince-bicaklandi-2203460> Erişim Tarihi: 19.04.2021.
26. <https://onedio.com/haber/isitme-engelli-gence-iskence-eden-firat-kaya-nin-ifadesi-ortaya-cikti-973120> Erişim Tarihi: 19.04.2021.
27. Parrott DJ, Zeichner A, Hoover R. Sexual Prejudice and Anger Network Activation: Mediating Role of Negative Affect. *Aggressive Behavior*. 2006;32:7-16.
28. Parrott DJ, Peterson JL. What Motivates Hate Crimes Based on Sexual Orientation? Mediating Affects of Anger on Antigay Aggression. *Aggressive Behavior*. 2008;34:306-318.
29. Franklin K. Antigay Behaviors Among Young Adults: Prevalence, Patterns and Motivators In A Noncriminal Population. *Journal Of Interpersonal Violence*. 2000;15(4):339-362.
30. Çavdar D, Çok F. *Türkiyede LGBT’lerin Okul Yaşantıları*. 2016.
31. Bakır Ayğar, B, Gündoğdu M, Ayğar H. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin eşcinsellere yönelik tutumları, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 2015; 8(41):769-777.
32. Saraç L, Toprak N. Sporcu kimliği ve homofobi ilişkisinin sporcu üniversite öğrencisi adayları örneğinde incelenmesi, *Sporometre*. 2017;15(2):79-84.
33. Şah U. Eşcinselliğe, Biseksüelliğe ve transseksüelliğe ilişkin tanımlamaların homofobi ve lgbt bireylerle tanışıklık düzeyi ile ilişkisi, *Psikoloji Çalışmaları Dergisi*. 2012;32(2):23-49.
34. Kara Y. Sosyal hizmet öğrencilerinin homofobik tutumlarının belirlenmesi, *Sosyal Çalışma Dergisi*. 2018;2(1):16-27.
35. Yalçın M. Genç Yetişkinlerde Homofobi ile Anksiyete Düzeyleri ve Öfke İfade Tarzlarının Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Master’s thesis, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.
36. Artan T, Özkan AO. ASDEP kapsamında istihdam edilen personellerin homofobi düzeylerinin değerlendirilmesi. *Journal of Social And Humanities Sciences Research (JSHSR)*. 2018;5(24):1501-1504.
37. Soner G, Altay B. Hemşirelik bölümü son sınıf öğrencilerinin eşcinsellere yönelik tutumu. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2018;3(2):17-24.
38. Garbarino J. *Listening to killers: Lessons learned from my twenty years as a psychological expert witness in murder cases*. University of California Press, 2015.